

Веленний Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№ 09(303) вересень 2015

ВИЖИВАННЯ
ДЕМОКРАТІЯ
ГУМАНІЗМ

ОЩАДБАНК ВІЙШОВ НА ПРОМИСЛОВІ МАСШТАБИ КРЕДИТУВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

«Ощадбанк» видає близько 400-420 кредитів у день на придбання негазових котлів, енергоефективного обладнання та матеріалів.

Як зазначає голова правління «Ощадбанку» Андрій Пишний, українці охоче інвестують у свою енергетичну незалежність. Сьогодні банк вийшов на промислові масштаби кредитування, видавши у рамках урядової програми енергоефективності понад 220 млн гривень.

За його словами, ще у травні «Ощадбанк» оформляв у день лише 20-30 кредитів на твердопаливні котли, енергозберігаючі технології, на заміну вікон та батарей. Наразі уряд перерахував позичальникам «Ощадбанку» з держбюджету 9 млн гривень на компенсацію відсотків, зазначає Андрій Пишний.

Сьогодні ж «теплі» позики користуються неабияким попитом. До того ж для громадян, які фактично проживають у Київській області, енергоефективні кредити «Ощадбанку» стануть ще доступнішими. Відтепер у рамках програми «Ощадний

дім» київські раціоналізатори отримають не лише державну фінансову підтримку у вигляді відшкодування 20% суми кредиту на придбання негазових котлів або 30% суми кредиту на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів, а й додаткову допомогу від Київської ОДА в розмірі 10% суми кредиту на придбання негазових котлів та 15% суми кредиту на придбання енергоефективного обладнання та матеріалів.

Нагадаємо, що українці, які оформили житлову субсидію, отримають до 70% відшкодування суми кредиту на придбання негазових котлів, енергоефективного обладнання та матеріалів.

На додачу, «Ощадбанк» запровадив кредитну програму для електромобілів, а також супутніх товарів до них. Пройнятися філософією енергоефективності та інвестувати в авто на електротязі українцям допоможе і кредитування за лояльною процентною політикою, впровадженій Андрієм Пишним.

КАРПАТСЬКІ ЛІСИ ПОВЕРТАЮТЬСЯ В ДЕРЖАВНУ ВЛАСНІСТЬ

Прокуратурою Івано-Франківської області виявлено, що до Державного земельного кадастру було помилково внесено геометрії земельних ділянок загальною площею понад 5 тис. га, якими на даний час користується Національний природний парк «Гуцульщина».

Однак, у Публічній кадастровій карті форма власності зазначених земель визначена як приватна.

Прокуратура області звернулась до адміністративного суду з позовом про

визнання протиправною бездіяльністю посадовців управління та зобов'язання видалити з Державного земельного кадастру геометрії 15 земельних ділянок лісу площею 5204,7888 га.

Зі слів начальника управління прокуратури області Стефанця В.М., після отримання позовної заяви, посадовці вжили заходів для виправлення помилки та відобразили форму власності земель природно-заповідного фонду як державну.

ВЕРЕСЕНЬ

- 1 - День знань
- 4 - 30 років від дня смерті Василя Стуса, українського поета, громадського діяча.
- 50 років тому відбулися виступи В. Стуса, В.Чорновола, І. Дзюби в кінотеатрі „Україна” (м. Київ) проти хвилі арештів української інтелігенції (1965)
- 8 - Міжнародний день грамотності
- 9 - Всесвітній день краси
- 11 - Усікновення глави Пророка, Предтечі та Хрестителя Господня Іоанна
- 12 - День фізичної культури і спорту
- 13 - Міжнародний день пам'яті жертв фашизму
- 14 - День преподобного Симеона Стовпника
- 15 - Міжнародний день демократії.
- День народження Грінпіс
- 16 - Міжнародний день охорони озонного шару
- 17 - День рятувальника
- 20 - День працівника лісу.
- День пам'яті жертв Бабиного Яру
- 21 - Різдво Пресвятої Богородиці. Друга Пречиста
- 22 - 28 - Всесвітній тиждень моря
- 27 - Воздвиження Чесного і Життєдайного Хреста Господнього.
- Міжнародний день глухих.
- День туризму
- 30 - День мучениць Віри, Надії, Любові та їхньої матері Софії.
- Всеукраїнський день бібліотек.
- День усиновлення

ЄС ВИДІЛИВ 120 ТИС. ЄВРО НА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З ЕНЕРГОСЕРВІСНИХ КОНТРАКТІВ В УКРАЇНІ

У 2015 році в Україні розпочався проект «EnPC-INTRANS», який спрямований на розвиток потенціалу виконання енергосервісних контрактів на муніципальному рівні. Проект фінансується ЄС у рамках програми Horizon 2020 і охоплює 9 європейських країн.

В Україні протягом двох років буде підготовлено близько 300 фахівців з енергосервісних контрактів. На підготовку Європейський союз виділив 120 тис. євро, йдеться у офіційному повідомленні Дніпропетровської облради.

Варто нагадати, що у квітні цього року було прийнято закон № 327-VIII «Про енергосервісний контракт» (Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації).

Метою закону є створення правових заasad для впровадження нових інвестиційних можливостей, забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації через механізм енергосервісу.

КИЇВ НАКРИВ СМОГ

У Київській області горять торф'яники і трава. Про це «Українській правді. Київ» повідомили в Управлінні Держслужби з надзвичайних ситуацій у Київській області.

У відомстві уточнили, що неприємний запах та смог, який охопив столицю ввечері 26 серпня може бути пов'язаний із горінням торф'яників і трави. У черговій частині Управління ДСНС у Києві повідомили, що в Києві пожеж, які могли б призвести до такого смогу, немає.

Газета «Зелений світ».
Виходить з 1989 року.
Засновники газети: УЕА
«Зелений світ»

Передплатний індекс
Свідоцтво про реєстрацію
№ 630 серія КВ
від 10.05.1994 р.
Ідентифікаційний код
№

Адреса: Контрактова пло-
ща, 4, Київ-70,
для листування: 002, Київ,
а/с №84
тел.289-16-80

E-mail:

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
Юрій Самойленко
Головний редактор
Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
матеріалів, можуть не збігатися
з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
і не повертаються. Листування
з читачами лише на сторінках
газети.

Надруковано УЕА «Зелений
світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
матеріали з інтернет-видань:
Кореспондент.net; Майдан-
ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
зреватель», Експрес online,
eko.portal, ЕКОЛОГІЯ ЖИТТЯ,
ЕСОТOWN.

УЕА «Зелений світ» створе-
на в 1988 році як реакція суспіль-
ства на жahlливий екологічний
стан в Україні, спричинений
Чорнобильською катастрофою
1986 року. Асоціація є членом
Міжнародної федерації «Друзі
Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була,
на час створення, одним з най-
перших неформальних антире-
жимних видань, в якому відкри-
валася правда про стан здоров'я
нації та екологічні негаразди
в країні. Газета стала рупором
демократії. В епоху тотального
замовчування та брехні на наших
шпальтах відкривалися жahlні
картини радянської дійсності.

У РІЧЦІ ТУРІЇ ЗАГІНУЛА РИБА

Масове скупчення мертвої риби спо-
стерігається в місцях високої рослинності
в районі міського пляжу річки Турії. Про це
інформує Про Ковель.

Як не дивно, але вже традиційно при-
близно цієї пори в річці спостерігається
загибель риби. Під пекучим сонцем вона
гниє, розкладається, що створює доволі не-
приємний запах навкруги. А поряд купаються
дорослі та діти.

Вже кілька тижнів на Волині стоїть про-
сто африканська спека, непритаманна цій
місцевості. Екологи припускають, що саме
ця природна аномалія і стала причиною
забруднення річки: рівень води в Турії по-
мітно впав, річкові водорослі, які вже рясно
вкрили її прибережні зони і навіть з'явилися
посеред водойми, теж не витримали високої
температури і стали гнити, що, своєю чергою,
призвело до різкого пониження рівня кисню
у річці. Зі слів інспектора Державної еко-
логічної інспекції у Волинській області Во-
лодимира Романовського, говорити, що до
масової загибелі риби може бути причетне
«Ковельмолоко» не можна, бо підприємство
вже певний час не працює. Залишається тіль-
ки одне — риба просто задихнулася.

«ЧОРНОБІЛЬСЬКА ПУЩА» ДОСІ ТЛІЄ

На території «Чорнобильської пущі» у
зоні відчуження ще станом на 7:00 11 лип-
ня рятувальники продовжують гасити два
локалізовані осередки тліючого торфу на
загальній площі 5,05 га.

Згідно з повідомленням Держслуж-
би з надзвичайних ситуацій, ситуація є
контрольованою.

«До гасіння пожежі залучено 10 од.
техніки та 56 осіб, у тому числі від ДСНС — 5
од. техніки та 35 осіб особового складу», —
зазначили у держслужбі.

На місці події розгорнуто штаб пожежо-
гасіння, працює мобільна оперативна група
ДержНС у Київській області.

Як відомо, торф на території «Чорно-
бильської пущі» зайнявся 29 червня, поже-
жею було охоплено близько 130 га.

Українська правда

НА ВОЛИНІ ГОРИТЬ 95 ГЕКТАРІВ ТОРФ'ЯНИКІВ

Як повідомили УНІАН у прес-службі
Державної служби України з надзвичайних
ситуацій, 10 серпня в урочищі «Довге» між
селами Видерта та Ворокомле Камінь-
Каширського району виявлено загорання
окремими осередками торфу на загальній
площі близько 100 га.

Станом на 7 год. 11 серпня ліквідова-
но горіння торфу на площі близько 5 га,
продовжується гасіння окремих осередків
торф'яної пожежі на загальній площі близь-
ко 95 га, йдеться в повідомленні.

До гасіння пожежі залучено 41 особа та
3 одиниці техніки.

УНІАН

НА КИЇВЩИНІ ПРОДОВЖУЮТЬ РОЗОРЮВАТИ ЗАКАЗНИК

В Обухівському районі Київської області,
на території ландшафтного заказника за-
гальнодержавного значення «Козинський»,
попри численні обіцянки влади припинити
факти порушення природоохоронного зако-
нодавства, продовжується функціонування і
розбудова гольф-клубу «Козин».

Власниками гольф-клубу, які фактично
захопили територію заказника, проводяться
ігрові турніри, при цьому на площі близько
100 гектарів знищено природний рослин-
ний покрив та облаштовано штучні газони,
насипано земляні пагорби та вирито ями,
здійснюється прокладання доріг та викошу-
вання трави, триває спорудження об'єктів
інфраструктури, що обслуговують персонал
та відвідувачів гольф-клубу.

Такі дії власників гольф-клубу є прямим
порушенням закону України про природно-
заповідний фонд, порушенням норм Поло-
ження про Козинський заказник і підпадають
під дію статті 252 Кримінального кодексу
України, що передбачає максимальне пока-
рання за подібний вид злочину у вигляді
обмеження волі на строк до 3-х років.

Національний екологічний центр Укра-
їни звернувся до Міністерства екології та
природних ресурсів з вимогою провести
перевірку стану Козинського заказника,
зокрема, щодо незаконного функціонування
на його території гольф-клубу «Козин» та
інших порушень.

ПОРУШНИКІВ ПОКАРАНО

Упродовж тижня на Львівщині зафіксо-
вано 7 випадків горіння сухої трави та один
випадак горіння торфу.

Загалом від початку року на території об-
ласті зафіксовано 865 випадків горіння сухої
трави та торфу загальною площею 150,1927
га. Про це повідомив в.о. директора департа-
менту з питань цивільного захисту Львівської
ОДА Віктор Борисенко.

«З поверненням на Львівщину сухої і
теплої погоди різко ускладнилась пожежо-
небезпечна обстановка на адміністративних
територіях області, — зазначив Віктор Бо-
рисенко. — Особливу небезпеку становить
недотримання правил пожежної безпеки».

За словами Віктора Борисенка, усього з
початку пожежо-небезпечного періоду за по-
рушення природоохоронного законодавства
затримано та притягнуто до адміністративної
відповідальності 140 осіб. Нараховано штра-
фів на суму 15062 грн., добровільно сплачено
штрафів на суму 7225 гривень, інформує
прес-служба ЛОДА.

АСКРО: ЕКОКОНТРОЛЬ НА РІВНІ СВІТОВИХ СТАНДАРТІВ

Нині комплекс автоматизованих постів контролю радіаційної ситуації АСКРО безперервно здійснює постійний контроль рівня радіаційного стану в зоні спостереження Рівненської атомної електростанції. Унікальний для України комплекс АСКРО є одним з кращих комплексів подібного призначення у світовій практиці. А як показують результати систематичних перевірок щодо оцінки природного середовища — діяльність Рівненської АЕС не змінює довколишній природний фон.

Крім автоматизованих методів контролю, персонал АСКРО проводить і роботи з лабораторного контролю радіаційного впливу Рівненської АЕС на навколишнє середовище. Адже лабораторний і автоматизований контроль є взаємодоповнючими, перший з яких має високу чутливість, а другий — оперативність.

Зазначимо, що лабораторний контроль радіаційного впливу ВП РАЕС проводиться вже впродовж 36 років, більш ніж у 40 населених пунктах. Відтак кожні 10 днів спеціалісти АСКРО беруть відповідно до регламенту, узгодженого Держатомрегулюванням України, проби навколишнього середовища, зокрема продукції сільського господарства території зони спостереження для подальшого лабораторного аналізу. Моніторинг проводиться більш ніж за 20-ма видами контролю. Для прикладу, атмосферне повітря контролюється кожні 10 днів постійно діючими станціями. Раз на місяць у 22 точках контролюється атмосферні опади. Відбір води річки Стир проводиться кожні 10 днів в трьох населених пунктах. А відбір проб рослинності проходить раз на рік у 22 точках контролю.

За словами начальника лабораторії зовнішнього радіаційного контролю цеху радіаційної безпеки ВП РАЕС Сергія Худякова, систематично проведені лабораторні перевірки фіксують мінімальний рівень впливу Рівненської АЕС на довкілля: «Останні дані результатів радіаційного контролю проб навколишнього середовища доводять, що Рівненська АЕС є екологічно безпечним підприємством з виробництва електроенергії».

Ігор Галушак

ПРИПИНЕНО НЕЗАКОННИЙ ВИДОБУТОК КОПАЛИН З ДНІСТРА

Працівники групи швидкого реагування Самбірського міськвідділу міліції викрили трьох зловмисників, які незаконно видобували піщано-гравійну суміш із річки Дністер.

Про це інформує прес-служба ГУМВС України у Львівській області. 9 серпня близько четвертої години ранку на березі річки Дністер поблизу села Ралівка міліціонери виявили трьох чоловіків, котрі за допомогою лопат видобували піщано-гравійну суміш та намагалися вивезти її вантажівкою ЗІЛ-130.

За цим фактом розпочато досудове розслідування за ч. 1 ст.240 (порушення правил охорони або використання надр) КК України. Санкція статті передбачає покарання у вигляді штрафу від трьохсот до чотирьохсот неоподаткованих мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк до двох років, або позбавлення волі на той самий строк.

Відповідно до чинного законодавства України, видобувати гравій у гірських річках заборонено, адже це може призвести до непередбачуваних наслідків, зокрема під час весняних повеней.

У КАХОВЦІ ВИРУБУЮТЬ ТОПОЛІ, ГРОМАДСЬКІСТЬ – ПРОТИ

У міському районі Светлово Каховки (Херсонська область) почали вирубувати білі тополі, які захищають місто від піщаних бурь. Про це Національному екологічному центру повідомила мешканка міста. За словами очевидиці, рубку почали на території школи №3, де росте близько 80 дерев.

«Ці дерева були висаджені 38 років тому на пісках, коли тут гуляли піщані бурі. Тополя — це найкращий вид дерева, яке затримує пил, стійке до сильних вітрів та високої температури», — додає жителька Каховки.

У міській раді Каховки підтвердили, що цього року у місті мають вирубати приблизно 400 дерев. На місці зрізаних обіцяють висаджувати на суботниках інші види дерев. Після активного виступу місцевих жителів, вирубку поки призупинили.

«Екологічний ефект від будь-якого молодого саджанця ніколи не зрівняється з ефектом від дорослої тополі. Одна тополя за рік поглинає до 53 кг сажі, жодне інше дерево не може зрівнятися за цим показником. Для прикладу, каштан вбирає до 16 кг. Саме через те, що тополя так ефективно очищує повітря, жити вона довго не може, в середньому до 60 років. Тривожно, що відносно молоді дерева у 40 років зрізають», — пояснює заступник голови НЕЦУ Олексій Василюк.

Одне доросле дерево тополі виділяє за один сезон стільки кисню, скільки треба одній людині на рік. Для такої ж кількості кисню необхідно 10 беріз, 7 ялин або 4 сосни.

Оксана Дудко

У МАРІУПОЛІ ЗБУДУЮТЬ ДІМ «ЗЕЛЕНОЇ» ПРОПАГАНДИ

У Маріуполі створять будинок-лабораторію, який вчитиме городян озе-

ленювати фасади, робити паливо з водоростей та застосовувати енергозберігаючі технології, повідомляє radiosvoboda.org.

Заклад збудує берлінська група архітекторів WOT TAK у рамках культурного проекту «Архітектура України», розробленого фондом «Ізоляція».

Передбачається, що експериментальна будівля, створена 13 архітекторами, соціологами, урбаністами та художниками з дев'яти країн, матиме озеленені фасади, грибну ферму в підвалі та отримуватиме альтернативне паливо з водоростей. За допомогою місцевих активістів іноземні фахівці планують звести будинок-лабораторію за два місяці.

Учасники берлінської групи, серед яких є вихідці із України та Киргизстану, прагнуть навчити маріупольців забезпечувати себе енергією за рахунок невеликих коштів та змінювати фасади адміністративних будівель радянської епохи.

Як зазначають розробники проекту «Архітектура України», Маріуполь, у якому життя городян підпорядковується металургійному комбінату, вибрали для роботи через відсутність ініціатив на місцях. «Зелена» лабораторія покликана навчити мешканців прифронтового міста використовувати альтернативні джерела енергії та надихнути на реалізацію власних ініціатив.

Провівши польові дослідження у Маріуполі, учасники проекту створюють пересувну виставку з візуалізацією ідей, які під силу реалізувати городянам.

Як зазначають куратори проекту Кріст Ернстсонс і Рік Роуботам, лише змінивши свою ідентичність, яка сьогодні пов'язана із заводом і портом, Маріуполь зможе розвиватися у сучасному світі.

ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ У СПРАВІ СКВЕРУ СТУСА ТРИВАЄ

Як повідомила прокуратура м. Києва Святошинську районну організацію «Зелений світ» столиці, досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо справи скверу Стуса триває. За результатами розслідування буде ухвалено остаточне рішення.

«У те, що злісних правопорушників зі столичної міськдержадміністрації покарають, я не вірю, — заявив голова Святошинської районної організації «Зелений світ» Віктор Ткаченко. — Про це свідчить викладена інформація прокуратури про дослідження матеріалів справи. Оптимістичним виглядає останній абзац про урочисте відкриття скверу ім. Василя Стуса Київським міським головою Віталієм Кличком через п'ять років після ухвалення рішення Київрадою про створення цього скверу. Отже, сквер відкрито, то й проблеми знято. Подальше «розслідування» — формальне затягування часу».

Нагадаємо:

З 2007 року за ініціативи Святошинської районної організації «Зелений світ» у столиці розпочалася боротьба громадськості за увічнення пам'яті святошинця-земляка Василя Стуса започаткуванням скверу його імені. Тернистий шлях створення цього скверу мав довгих 9 років. Проте, боротьба за сквер не закінчилася, зокрема, у прокуратурі досі не покарали чиновників-регіоналів, які саботували створення цього скверу.

БУРШТИН! ЗАМІСТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ СТАРАТЕЛІВ – ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ

В усіх на слуху зараз є питання незаконного видобутку бурштину. ЕПЛ (Екологія, право, людина), розпочавши вивчення проблеми, зупинилася на аналізі діяльності тих державних органів, які не здійснюють покладених на них функцій, що призвело до розкрадання загальнодержавних цінностей та потягнуло за собою економічні та екологічні втрати.

Для початку зупинимось на визначенні бурштину. Відповідно ст. 1 п. 3) Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними», це дорогоцінне каміння органогенного утворення в необробленому та обробленому вигляді.

Відповідно до Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ бурштину, бурштин – це збірний термін, що об'єднує різновиди викопних смол, придатних для використання в ювелірно-виробній, хімічній, фармацевтичній та інших галузях виробництва.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року № 827 «Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення» бурштин відноситься до корисних копалин загальнодержавного значення, ювелірної сировини, дорогоцінного каміння. Це означає, що без отримання спеціального дозволу бурштин видобувати заборонено. Згідно з Порядком надання спеціальних дозволів на користування надрами зазначено виняток із загального правила, що без аукціону надається для геологічного вивчення, в тому числі дослідно-промислової розробки та видобування торфу, а також бурштиноносних порід на ділянках проявів бурштину, які не мають промислового значення, розмір яких не перевищує один гектар.

У ст. 52 Кодексу України про надра передбачено можливість квотування видобутку корисних копалин з метою запобігання негативним демографічним, соціальним та екологічним наслідкам інтенсивного видобутку корисних копалин установлюються квоти на видобуток окремих видів корисних копалин.

Порядок установлення квот на видобуток корисних копалин затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до постанови від 22 грудня 1994 р. № 862 Про затвердження Положення про порядок установлення квот на видобуток окремих видів корисних копалин. Цікавим є, що серед основних критеріїв запровадження квот є стан мінерально-сировинної бази, особливо зі стратегічних та гостродефіцитних видів мінеральної сировини; екологічні умови в районах видобутку;

кон'юнктура мінеральної сировини в державі та за її межами; можливість придбання мінеральної сировини за межами України на вигідніших умовах, ніж здійснення видобутку на її території.

Інструкція із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ бурштину установлює групування родовищ бурштину за геолого-промисловими типами, розподіл родовищ бурштину за величиною запасів та складністю геологічної будови, принципи розподілу запасів бурштину за їхнім промисловим значенням, техніко-економічним і геологічним вивченням, а також вимоги до вивченості родовищ бурштину, підрахунку запасів і підготовленості їх до промислового освоєння, принципи оцінки ресурсів бурштину в межах перспективних ділянок.

Вимоги Інструкції є обов'язковими для виконання підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності, що здійснюють планування, фінансування та виконання геологорозвідувальних робіт із розвідки родовищ бурштину, проектування й будівництва гірничодобувних підприємств, експлуатацію родовищ та облік запасів і ресурсів бурштину. (Наказ Державної комісії України із запасів корисних копалин від 10.02.2003 року № 29).

Після ліквідації у вересні 2014 року Державної пробірної служби України постановою КМУ від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади», яка здійснювала державний пробірний контроль за якістю дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння (надалі – дорогоцінне каміння), виробів з них та матеріалів, що їх містять, проводить у межах своїх повноважень перевірки додержання вимог законодавства при виконанні операцій, здійсненні обігу та обліку зазначених цінностей, ці функції виконує Міністерство фінансів України (надалі Мінфін України).

Мінфін України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної фінансової, бюджетної, а також податкової і митної політики (крім адміністрування податків, зборів, митних платежів та реалізації податкової і митної політики), політики у сфері державного фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку, випуску і проведення лотерей, організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності, видобутку, виробництва, використання та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, їхнього обігу та обліку, у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Мінфін України відповідно до покладених на нього завдань здійснює нормативно-правове регулювання у фінансовій, бюджетній, податковій, митній

сферах, зокрема, щодо дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, їхнього обігу та обліку, у сфері запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», який втратив чинність 2 березня 2015 року у зв'язку із прийняттям закону «Про ліцензування видів господарської діяльності», відносив до ліцензованих видів діяльності видобуток дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння та збирання, первинна обробка відходів і брухту дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння. Таким чином, втрапилась можливість здійснювати обстеження суб'єктів, які вперше отримали ліцензію Міністерства фінансів України на право здійснення діяльності з виробництва дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння, виготовлення виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння, що передбачалось Інструкцією про порядок проведення перевірок щодо додержання законодавства України при здійсненні операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, затвердженою наказом Мінфіну України від 22.12.2008 року № 1519.

Стосовно продажу бурштину на експорт, то слід відмітити, що відповідно до постанови КМУ від 24 жовтня 1994 р. № 734 «Про лібералізацію експортних операцій» до Переліку товарів, експорт яких здійснюється за дозволом Мінфіну, відноситься бурштин, який згідно старих кведів ЗЕД мав номер 25.30.9000.

Слід відмітити, що сучасний Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності, розроблений Державною фіскальною службою України, у розділі 71 не містить бурштину, хоча українське родовище бурштину є одним з найбільших у світі, а бурштин використовується водночас і у медичній сфері, і в декоративній.

Те саме спостерігається і у митній сфері, де не закріплено такого виду товару як бурштин у митному тарифі України. Втім всі знають, що він масово експортується за кордон, де в той же час Україна не отримує з такого експорту жодної копійки. У попередніх роках експорт бурштину здійснювався згідно квота, встановлених Кабінетом Міністрів України, та з дозволу Мінфіну. Для прикладу, у 1995 року постановою КМУ було передбачено експорт бурштину у розмірі 50 кг.

Стосовно відповідальності за порушення законодавства про видобуток бурштину, то слід зазначити, що на відміну від сусідньої Росії, де передбачається відповідальність за нелегальний видобуток бурштину, в Україні спеціальної норми права немає. Передбачено відповідальність за порушення законодавства надр. Порушення законодавства про надра тягне за собою

Початок на ст. 4

дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову і кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Відповідальність за порушення законодавства про надра несуть особи, винні у:

- самовільному користуванні надрами; порушенні норм, правил і вимог щодо проведення робіт по геологічному вивченню надр; вибірковому виробленні багатих ділянок родовищ, що призводить до наднормативних втрат запасів корисних копалин; наднормативних втратах і погіршенні якості корисних копалин при їх видобуванні; пошкодженнях родовищ корисних копалин, які виключають повністю або суттєво обмежують можливість їх подальшої експлуатації; порушенні встановленого порядку забудови площ залягання корисних копалин;
- невиконанні правил охорони надр та вимог щодо безпеки людей, майна і навколишнього природного середовища від шкідливого впливу робіт, пов'язаних з користуванням надрами;
- знищенні або пошкодженні геологічних об'єктів, що становлять особливу наукову і культурну цінність, спостережних режимних свердловин, а також маркшейдерських і геодезичних знаків; незаконному знищенні маркшейдерської або геологічної документації, а також дублікатів проб корисних копалин, необхідних при подальшому геологічному вивченні надр і розробці родовищ; невиконанні вимог щодо приведення гірничих виробок і свердловин, які ліквідовано або законсервовано, в стан, який гарантує безпеку людей, а також вимог щодо збереження родовищ, гірничих виробок і свердловин на час консервації.

Отже, системний аналіз норм законодавства України свідчить про системну бездіяльність органів державної влади, що призвело до негативного стану довкілля, економіки та дотримання прав людини в Україні. Зокрема, самовільний видобуток здійснюється гідромеханічним способом, що призводить до зубожіння, псування родовищ та спричиняє негативні екологічні наслідки, а також може призвести до зменшення кондиційного вмісту сортового бурштину в бурштиновміщуючому шарі і втрати промислового значення цих родовищ.

Території, де відбувається несанкціонований видобуток, закріплено за офіційними природокористувачами

(лісогосподарські підприємства), надокористувачами (підприємства з видобутку та переробки корисних копалин), землекористувачами (сільськогосподарські підприємства), які згідно з природоохоронним і земельним законодавством відповідають за використання цих земель за призначенням, або ж ці території знаходяться на землях запасу сільських та селищних рад, до компетенції яких, відповідно до п. 4 статті 10 Кодексу України про надра, входить здійснення на їхній території контролю за використанням та охороною надр.

Згідно з частиною другою статті 240 Кримінального кодексу України незаконне видобування корисних копалин загальнодержавного значення карається штрафом від чотирьохсот до семисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, чи позбавленням волі на той самий строк.

Державна служба геології та надр України (Держгеонадра України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України (надалі – Міністр), входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Держгеонадра України відповідно до покладених на неї завдань здійснює державний облік родовищ, запасів і проявів корисних копалин; веде державний баланс запасів корисних копалин; веде державний кадастр родовищ і проявів корисних копалин; веде державний резерв розвіданих родовищ дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння; формує державний фонд родовищ корисних копалин та резерв цього фонду; здійснює державну реєстрацію і облік робіт і досліджень, пов'язаних із геологічним вивченням надр; веде єдину інформаційну систему користування надрами; організовує роботу Комісії у справах першовідкривачів родовищ корисних копалин та Міжвідомчої комісії у справах першовідкривачів родовищ корисних копалин при Державній комісії із запасів корисних копалин, Міжвідомчої комісії з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції; здійснює державний контроль за геологічним вивченням надр (державний геологічний контроль) за раціональним і ефективним використанням надр України, здійснює інші повноваження, визначені законами України та пов'язані з виконанням покладених на Держгеонадра України Президентом України завдань.

Отже, будучи єдиним органом у системі центральних органів виконавчої влади, наділеним повноваженнями для належного моніторингу, контролю за користуванням та охороною надр України, вважаємо, що Держгеонадрами України вчинено злочини, які полягають у:

1. Службовій недбалості, тобто не-

виконанні службовими особами Держгеонадра України своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваному законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб (ст. 367 КК України), а саме масове знищення державних запасів корисних копалин загальнодержавного значення (бурштину), їхнього незаконного видобутку та реалізації.

2. Співучасті службових осіб Держгеонадра України у грабежі корисних копалин загальнодержавного значення бурштину у Рівненській, Волинській та Житомирській областях (ст. 186 КК України), умисному знищенні майна (грунтів, лісових насаджень, об'єктів природно-заповідного фонду) (ст. 194 КК України), забрудненні та псуванні земель (ст. 239 КК України), екоциді – масовому знищенні рослинного або тваринного світу, отруєнні атмосфери або водних ресурсів, а також вчиненні інших дій, що можуть спричинити екологічну катастрофу (ст. 441 КК України).

Варто зазначити, що прийняття в другому читанні законопроекту 1351-1 «Про видобування та реалізацію бурштину» не вирішить питання незаконного видобутку бурштину, дотримання природоохоронного законодавства, контролю за експортно-імпортними операціями, створення ресурсів для переробки бурштину в Україні, оскільки у ньому не прописані відповідні положення. А навпаки, призведе до фактичного узаконення всіх негативних явищ у сфері охорони довкілля, присутніх зараз при нелегальному видобутку бурштину. Зокрема, згідно з цим проектом закону, дозволяється безконтрольне вилучення ділянок лісового фонду для видобутку бурштину без гарантії їхнього повернення назад до складу лісового фонду, дозволяється видобування бурштину в лісах водоохоронного та природоохоронного значення, дозволяється видобування бурштину на територіях перспективних для створення «Смарагдової мережі», які Україна зобов'язана охороняти згідно з «Угодою про асоціацію України з ЄС», відсутні гарантії рекультивативної земель після видобування бурштину тощо.

Отже, ЕПЛ вимагає прийняти закон, який би передбачав відповідальність за незаконний видобуток бурштину, а не узаконював діяльність, яка шкодить довкіллю, не розвиває економіку країни.

Першочергові кроки, які слід здійснити державі Україна, – це закрити кордони для нелегального вивозу бурштину, встановити відповідні квоти експорту, створити умови для внутрішньої переробки бурштину, дати роботу людям, які зараз зайняті добуванням бурштину, з дотриманням природоохоронного законодавства.

Ми закликаємо ІГС, діяльність яких спрямована на охорону довкілля, не надіятися на цей проект закону і максимально долучитися до вирішення цієї проблеми.

Софія Шутяк,
юрисконсульт 1-ої категорії ЕПЛ

Початок у попередньому числі «ЗС»

ЛІКУВАННЯ НАРОДНИМИ МЕТОДАМИ

НАТАЛІЯ ЗЕМНА РОЗПОВІДАЄ ЯК ПЕРЕБОРОТИ НЕДУГИ ЗА ДОПОМОГОЮ ТРАВ

— Моя дружина, їй 62 роки, у неї АСТМА, то можна разом приїхати?

— Так, ми їй будемо лікувати печінку і витягати все це мокротиння, яке застрягло в неї у легенях і у бронхах. Коли почищено легенеvim бальзамом мокротиння, той застій, який в легенях, то я думаю, що її можнавилікувати.

— Ви віддаєте перевагу правильному образу життя чи травам?

— Це і правильний спосіб життя, і трави, і купання — я обливають холодною водою, купаюся і взимку також.

— Дніпропетровськ. Така у мене проблема — ТРИХОМОНАДИ. Довго лікувався у стоматолога, намагався за системою Малахова — нічого не виходить.

— У Дніпропетровську зайдіть в нашу аптеку, там вам дадуть ліки з трав, що лікують хламідії, цитомегаловірус, уреоплазму і трихомонади. Крім того, вам там обов'язково дадуть ліки, щоб пролікувати сечостатеву систему.

— Зрозуміло. Ще питання: а чому так безсила система Малахова?

— Малахов сам не лікар, не знає трави, він просто збирає людей, організовує ці виступи. І Малахов пише книги з чужого досвіду, він сам не лікує, не практик. Я даю людям те, що на практиці допомагає людям.

— Кіровоград. У мене хлопчику 10 років, він смикається по ночах, ми обстежили, у нього порушення нервової системи, у нас виявлені ХЛАМІДІЇ І ЦИТОМЕГАЛОВІРУС. Це лікується?

— Так, лікується. Треба обов'язково хлопчика показати мені. Тому що у нього, окрім того, що збільшена печінка, можуть бути там не лише хламідії, а є ще й ЛЯМБЛІЇ, або інші паразити.

— Були АСКАРИДИ, ми від них позбувалися.

— Позбулись ви чи ні, але якщо дитина не може спати спокійно, слюна тече з рота, скрипить зубами, не хоче нічого їсти, крім солодкого — значить, там ще є паразити. Хламідії лікуються. До недавнього часу я не могла це сказати впевнено. Але зараз у нас є такі ліки, що лікують хламідії. Вашій дитині треба лікувати щитовидну залозу, заспокоїти нервову систему. Якщо він смикається, значить, у нього таке захворювання, як мала хорія (або в народній медицині називається «танці святого Віта»). Дитина

спочатку смикається головою або очима, потім плечима, потім танцює і доходить до важкого стану, як ревматизм нервів. Це лікується дуже добре. Є у нас ліки, що лікують це захворювання. Але треба ще лікувати печінку, приборати хламідії і всіх паразитів, лікувати щитовидку, заспокоювати нервову систему. Заспокоювати, отже, не пити заспокійливі, які гнітять нервову систему, тому що дитина не буде нормально розвиватися. Йому треба давати такі ліки, що його заспокоять, але не будуть гнітити нервову систему. Щоб він був життєрадісний, веселий, сприймав світ своїми дитячими очима і в той же час був спокійний.

— Дякую. А ЦИТОМЕГАЛОВІРУС лікується?

— Так. Треба лікувати НЕ цитомегаловірус, а треба лікувати дитину. Так лікує народна медицина — вона не лікує захворювання, а лікує всю людину.

— У мене ще хлопчик, він постійно кашляє. Йому поставили діагноз ФАРИНГОТОНЗИЛІТ.

— Це теж лікується. Є у нас для цього ліки.

— Мене більше турбують віруси.

— Вірусні захворювання лікуються, ми зараз підійшли до вірусного гепатиту С, В — це виходить. Природа дуже сильна, природу створив Бог раніше, ніж людину. Щоб людина жила в лоні природи і користувалася нею — для цього є трави. У нас в Україні росте 2500 трав. Серед них є настільки цілющі, що виліковують будь-які захворювання.

— Катя, Київ. Можнавилікувати травма ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ?

— Так, якщо він не запущеної форми і ви не приймаєте тривалий період інсулін. Якщо інсулін приймаєте, то повернути підшлункову залозу в нормальний стан дуже важко. Якщо людина не інсулінозалежна — можнавилікувати підшлункову, щоб вона нормально виробляла гормони, у тому числі інсулін. Лікується початкова стадія цукрового діабету дев'ятисилом, до дев'ятисилу треба додати корінь цикорію, корінь кульбаби, шавлії лікарської, можна ще насіння кропу або кмину. І цими рослинами відновлювати підшлункову залозу. Крім того, треба пити компот, у який треба класти нагідки, одну квітку чорнобривців. Крім того, до всіх страв треба додавати кріп, насіння або зелень. Є ще така рослина, яка лікує цукровий діабет — Козлятник або голега (латинською мовою), до нього додаються такі рослини, як суніця, чорниця.

— А оман, корінь цикорію, корінь кульбаби — це все треба змішувати якось?

— Так, треба взяти в рівних дозах, перетерти, зробити суміш і заварювати 1 чайну ложку на склянку окропу, поставити на водяну баню на 5-7 хвилин, потім зняти, настояти і вживати протягом дня.

— Що приймати при вагітності, коли є загроза переривання вагітності.

— Загроза цього може бути тільки, якщо хвора підшлункова залоза. Вам треба вживати багато кропу, цикорію, кульбаби, квасолу треба їсти обов'язково, тільки добре її розварювати. Харчування повинно бути живим, зеленим, тобто побільше зелені — селера, кріп, петрушка, кмін, кінза. Але основне — це насіння кропу.

НА ЗАМІТКУ: ЯК ВБЕРЕГТИ ОЧІ ВІД КОМП'ЮТЕРА

— Здрастуйте! Це Катерина з м. Київ. Наталя Петрівна, підкажіть, ЯК ПІДТРИМАТИ ЗІР? На роботі годинами в комп'ютері доводиться дивитися ...

— Для зору треба пити настоянку конюшини Лугової, вона ще й зміцнює імунітет. Ще гарний чай з листя і квітів груші. Поліпшують зір мокриця і трава очанка. Чорниця і суніця дуже допомагають, їх можна приймати навіть при цукровому діабеті.

Якщо у вас розвивається катаракта (це коли чорні мушки з хвостиками перед очима), вам допоможе дика морква (вірніше, її насіння). Треба взяти одну парасольку незрілого насіння, перетерти її, залити однією склянкою окропу, настояти одну годину, і пити по чверті склянки 4 рази на день.

З ОСОБИСТОЇ СПРАВИ

Наталя Петрівна Земна (Зубицька) народилася 5 січня 1942 року в Чернігівській області. Закінчила три ВНЗ: Київський інститут культури (у 1979 році), Московський інститут літератури (1981) та Інститут нетрадиційної медицини (1993). Засновник і керівник мережі аптек «Зелена планета». Академік Української екологічної академії. Автор і співавтор ряду книг про народну медицину, також випустила 5 збірок своїх віршів. 15 років веде авторську програму на радіо. Нагороджена орденами «За заслуги» III ступеня та Святого рівноапостольного князя Володимира III ступеня. Лауреат премії «Дружба» Міжнародного гуманітарного фонду ім. О. С. Пушкіна. Її ім'ям названа одна з малих планет.

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕЛЕФОНІВ ПІДВИЩУЄ РИЗИК РОЗВИТКУ РАКУ МОЗКУ – ВЧЕНІ

Усього п'ять років активних розмов по мобільному підвищують ризик розвитку пухлини мозку втричі.

Використання мобільних телефонів протягом більш, ніж 15 годин на місяць у три рази підвищує ризик розвитку пухлини мозку. Такого висновку дійшли вчені з Університету Бордо у Франції, повідомляє Обозреватель.

Суперечки про те, впливають мобільні телефони на пухлини мозку чи ні, ведуться вже понад 20 років. Французькі вчені відшукали зв'язок між активним використанням стільникового зв'язку і ризиком виникнення раку. Виявилось, що у людей, які говорять по мобільниках більш як 900 годин за всю свою кар'єру, найчастіше з'являється схильність до пухлин.

Середньостатистична людина витрачає на телефонні переговори приблизно дві з половиною години на місяць, але у людей ділових цей показник підвищується в кілька разів, через що вони і стають жертвами пухлин мозку.

Ці висновки французькі вчені зробили на основі вивчення 253 випадків гліоми і 194 випадків менингіоми (різновидів раку мозку) у чотирьох французьких провінціях з 2004 по 2006 роки. Спосіб життя пацієнтів порівняли зі способом життя 892 довільно відібраних здорових людей, щоб відшукати характерні для першої групи відмінності.

МІНПРИРОДИ ВИСТУПАЄ ЗА СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ БУРШТИНОВОЇ БІРЖИ

Для підвищення ефективності збуту бурштину, доцільно створити бурштинову біржу у місті Рівне. Про це повідомила заступник міністра екології та природних ресурсів України Світлана Коломієць.

За її словами, Україна посідає провідне місце у світі за запасами бурштину, та перше у світі — за його якістю. У той час, коли у Польщі та Росії доля каміння ювелірної якості складає 10-15%, в Україні — 25%. Крім того, невелика глибина залягання призводить до того, що собівартість видобутку українського бурштину-сирцю на 20-40% нижча за калінінградський. Окрім того, український бурштин є менш водонасиченим, відтак, легшим та здатним до значно більш філігранної обробки ювелірами-різьбярами.

«Як бачите, ми маємо усі передумови, щоб бути одним зі світових лідерів з експорту бурштину. Але при цьому єдина у світі бурштинова біржа знаходиться не у нас, а у Гданську, і наші ювеліри змушені купувати на Гданській біржі нелегально вивезений український бурштин, але вже значно дорожче», — зазначила Світлана Коломієць.

Вона пояснила, що для виключення монополії та створення ринку відповідних відносин така біржа може бути не одна.

«Бурштинові біржі мають стати єдиним майданчиком для легальної торгівлі «сонячним камінням». Прозорі умови участі у біржовій торгівлі, вищі за чорний ринок ціни та жорсткі правила обліку видобутого каменю — запорука зміни Україною статусу сировинного донора на статус сильного гравця на ринку бурштину. Ми маємо експортувати не дешевий сирець, а виробляти напівфабрикати та ювелірні вироби. Це генеруватиме більше коштів в національну економіку», — підкреслила Світлана Коломієць.

Вона наголосила, що Мінприроди наполягатиме, щоб у фінальній редакції законопроекту «Про видобуток бурштину» залишилась норма щодо створення біржі та чи не вперше в українській історії (через уведення низки норм) враховані державні інтереси.

Нагадаємо, за підрахунками спеціалістів, обсяг незаконно видобутого бурштину щонайменше складає від 150 до 300 тон на рік, а тінювий ринок оцінюється майже в півмільярда доларів.

СПЕЦГРУПА МВС ВИЛУЧИЛА НА РІВНЕНЩИНІ ПОНАД 2,5 ТОННИ НЕЗАКОННО ВИДОБУТОГО БУРШТИНУ

За словами глави МВС Арсена Авакова, спеціальна група вилучила у Рівненській області рекордну партію бурштину вагою більш ніж 2,5 тонни. Партія «сонячного каменю» вже була упакована для відправки за кордон. Орієнтовна вартість вилученого бурштину становить близько трьох мільйонів доларів США.

«Точніше вагу і склад каменів по фракціях партії, яку готували до контрабанди, і її вартість визначають експерти на місці в Києві, куди вантаж направля-

ють зараз під озброєною охороною», — повідомив Арсен Аваков.

Він наголосив, що вилучення бурштину є підсумком великої підготовленої операції МВС і Державної фіскальної служби України з викриття і припинення дій найбільшої злочинної групи, що діяла в Рівненській області та паразитувала на незаконному видобутку бурштину. У зв'язку з цим згодом у процесі розслідування назвуть прізвища людей, безпосередньо причетних до незаконного бізнесу, — колишніх депутатів, чиновників, правоохоронців.

ВИДОБУТОК ПІСКУ НА ДНІПРІ ПСУЄ ЯКІСТЬ ВОДИ, ЯКУ П'Є БІЛЬШЕ ПОЛОВИНИ УКРАЇНЦІВ

Найбільша річка України за останні кілька років значно обміліла.

У ній погіршилась якість води. Це пов'язано із протиправним видобуванням піску зі столичної акваторії Дніпра. Про це УНН повідомив голова Державної екологічної інспекції України Андрій Заїка.

«Щорічно в акваторії Дніпра Київської області, за невідтвердженими даними, незаконно видобувають десятки мільйонів кубів піску. Прикриваючись тим, що так очищують річкове дно», — повідомив А.Заїка.

Для того, щоб продемонструвати, наскільки обмілів Дніпро, журналістам влаштували прес-конференцію просто посеред річки, між мостами Метро і Патона, де усі стояли по коліно у воді.

«Те, що посеред могутньої річки утворюються острівки, негативно впливає не лише на екологічну ситуацію, а й на якість води у Дніпрі та здоров'я населення. Вода застоюється, починає цвісти. А її п'ють 2/3 населення України», — розповіла голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко.

За словами фахівців, основна причина таких екологічних проблем — земснаряди, які незаконно працюють вдовж всієї течії Дніпра.

«Баржі вимивають пісок із річкового дна, а потім його продають будівельним компаніям. Тут, в акваторії, це абсолютно незаконно, але вони працюють і вдень, і вночі. Цей пісок потім втридорога продають будівельним компаніям», — зазначив голова Асоціації риболовів України Олександр Чистяков.

Експерти прагнуть не заборонити таку діяльність, а посприяти, щоб її узаконили із встановленням норм і обмежень для видобутку піску без шкоди екології. За словами експертів, програму відновлення Дніпра вони збираються направити Міністерству екології та природних ресурсів.

Наразі ж навмисне вимивання піску з акваторій — проблема більшості великих річок України, кажуть представники екологічних організацій.

Як повідомляв УНН, фахівці Державної екологічної академії післядипломної освіти зазначили, що кожних десять років в Україні зникають 5 тис. малих річок.

Довідка. Земснаряд — судно технічного флоту, призначене для виробництва днопоглиблювальних робіт. Зазвичай це обладнання дуже затребуване в гідротехнічному будівництві. Крім того, земснаряди активно використовуються для видобутку природних будівельних матеріалів, таких як гравій і пісок.

ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ В КИЄВІ ПЕРЕВИЩУЄ НОРМУ ВП'ЯТЕРО

Рятувальники зазначають, що пожежі на нафтобазі в червні і в Чорнобильській зоні не вплинули на радіаційний фон у столиці.

У Києві зафіксовано перевищення в 4-5 разів токсичних речовин у повітрі. Про це йдеться в повідомленні на сайті Держслужби з надзвичайних ситуацій.

Так, згідно з оперативною інформацією про стан забруднення атмосферного повітря в Києві, станом на ранок четверга концентрація діоксиду азоту була перевищена в 4-5 разів і становила 0,15-0,20 мг/куб. м за гранично допустимої норми у 0,04 мг/куб. м, а концентрація формальдегіду — вище за норму в 2-4 рази: за норми у 0,003 мг/куб. м становила 0,007-0,013 мг/куб. м.

Інші досліджувані показники повітря в столиці не виходили за межі гранично допустимих концентрацій.

Також наголошується на тому, що масштабні пожежі в межах Київської області, в тому числі ті, що сталися на нафтобазі БРСМ-Нафта і на території комплексу лісового господарства «Чорнобильська пуща», не позначилися на рівні радіаційного фону в Києві та Київській області, який знаходиться в межах нормативних значень.

Раніше рятувальники закликали киян за можливості не виходити на вулицю через спеку і забрудненість повітря.

Діоксид азоту дуже отруйний при вдиханні. Найбільшими джерелами діоксиду азоту є двигуни внутрішнього згорання. Знизити функціонування легених і збільшити ризик виникнення респіраторних захворювань може довгостроковий вплив діоксиду азоту при концентраціях, що перевищують 40-100 мкг/куб. м.

ДЕСЯТЬ НЕЗВИЧАЙНИХ ВІДКРИТТІВ РОКУ

Міжнародний інститут з дослідження видів щорічно вибирає десять найцікавіших і незвичайних видів живих істот, відкритих у минулому році.

Вихід списку приурочений до дня народження Карла Ліннея (23 травня 1707), який створив сучасну систему класифікації живих істот.

У списку 2014 року — пекельна курка світу динозаврів, павук-перекотиполе, різдвяна прикраса Мексики та інші своєрідні тварини, рослини (а також одна істота неясної природи).

Пекельна курка

Овіраптор *Anzu wyliei* схожий на ему, схрещеного з тиранозавром рекс. Палеонтологи ж прозвали його «пекельною куркою».

Жив великий (3,5 метра від голови до хвоста) ящір в заплавах річок на території сучасного штату Монтана.

Голову його вінчає високий кістяний гребінець, що чимось нагадує імпазантних казуарів Австралії та Нової Гвінеї, зате передні кінцівки засаджені кігтями страхітливого вигляду.

Рослинний корал

Balanophora coralliformis — паразитична рослина з витягнутими і розгалуженими стеблами-бульбами. Саме ці органи надають паразитові несподівану схожість з коралами (у споріднених рослин бульби сховані під землею).

Ростуть *Balanophora coralliformis* тільки на висоті 1500-1700 метрів на південно-західних схилах гори Мінган на Лусоне (Філіппіни).

Вчені знайшли всього 50 зразків цих рослин, а ареал їх проживання не включений в заповідники — тому вид вважається на межі знищення.

Павук-перекотиполе

Cebrennus rechenbergi — павук з Марокко, здатний повернути акробатичні трюки для порятунку від небезпеки.

При наближенні ворога арахнід спочатку приймає загрозливу позу. Якщо супротивника налякати не вдалося, павук починає бігти, а потім — і котитися шкереберть. Однак він зовсім не втікає по піску: навпаки, *Cebrennus rechenbergi* котиться назустріч небезпеці!

Хоча напад — це найкращий захист,

жар пустелі не дає павукам часто вдаватися до цього засобу і кататися на велику відстань (занадто великі енергетичні витрати).

Привіт з докембрію

Dendrogramma enigmatica і *Dendrogramma discoides* були знайдені ще в 1986 році, але формальний таксономічний опис здійснений лише в 2014-му.

Хоча план будови тіла у них нагадує радіально-симетричних тварин (стрікаючих і гребневиків), вони відрізняються і від тих, і від інших.

Зоологи підозрюють, що *Dendrogramma* виявляться «живими свідченнями» едікарського періоду (близько 600 мільйонів років тому), які є єдиними вцілілими істотами докембрію.

Однак до проведення аналізу ДНК (у заспиртованих особинах вона не збереглася) залишається лише гадати — і очікувати повернення нової експедиції, яку споряджають для пошуку нових екземплярів.

Оссуарні осі

Deuteragenia ossarium отримали свою назву на честь оссуаріїв (вмістищ для поховання кісток небіжчиків).

Вчені знайшли у них небачену у світі комах стратегію захисту своїх гнізд: в один із зовнішніх ярусів гнізда вони кладуть трупи мурах.

Можливо, мертві комахи створюють навколо осиних гнізд запах мурашника, відлякуючи хижаків і паразитів: нікому не захочеться мати справу з мурахами, які відчайдушно захищають свій «дім» від ворогів.

Дивна жаба

Limnometes larvaepartus — ікласті жаби з Індонезії. На відміну від всіх інших жаб, вони не метають ікру, а народжують живих пуголовків.

Про це вчені дізналися випадково: герпетолог Джим МакГвайр (*Jim McGuire*) схопив жабку, а та «залила» його руку масою пуголовків. Живуть *Limnometes larvaepartus* на півночі острова Сулавесі, близько струмків.

Поки невідомо, чи є у них родичі, і чи практикують ті настільки ж дивне дітонародження.

Хто на світі всіх довше

Паличник *Phryganistria tamdaoensis* знайдений у в'єтнамському національно-

му парку Там Дао. Досягає 23 сантиметра в довжину.

Але це не рекорд: найдовша комаха в світі (*Phobaeticus chani*) витягнулася до 33 сантиметрів.

Відсутня ланка

Phyllodesmium acanthorhinum — голожаберний молюск з Японії, довжиною 17-28 міліметрів.

Це не просто красива тварина, а й ще й «відсутня ланка» між голожаберниками, які харчуються гідроїдами, і тими, які спеціалізуються на коралах.

Різдвяний ананас

На півночі Мексики, в селах штату Морелос, різдвяні вертепи традиційно прикрашають прекрасною рослиною з сімейства бромелієвих (куди входить, зокрема, ананас).

Як виявилось, древній атрибут «насім'янто» виявився невідомим науці видом. *Tillandsia religiosa* зростає в гордій самоті на скелях, на висоті 1800-2100 метрів, і цвіте з грудня по березень.

Рибка-архітектор

Torquigener albomaculosus — риба із сімейства іглобрюха. 20 років вчені ламали голову над походженням складних кругових конструкцій на піску біля узбережжя острова Осима (Японія).

Виявляється, це гнізда, а гребені і борозенки покликані найкращим чином захистити ікру від бурхливих вод і хижаків. Будують такі гнізда самці *Torquigener albomaculosus*, залучаючи самок досконалістю їх конструкції.

За матеріалами: LENTA

поливаючи маринадом.

Корінь селери очистити, порізати тонкими смужками, бланшувати в киплячій воді 3 хвилини.

М'ясо вийняти з духовки, порізати тонкими скибочками.

Для заправки з'єднати всі інгредієнти в блендері і перемішати.

У салатну миску викласти на дно листя салату, потім викладати довільно шматочки м'яса, селери і порізані навіпіл виноградини. М'ясний салат за смаком посолити і приправити, полити заправкою, прикрасити зеленню. Смачного!

СМАКОТИНКА

М'ЯСНИЙ САЛАТ З ВИНОГРАДОМ

Вам знадобиться: вирізка яловичини — 200г, селера коренева — 100г, виноград б/кісточок — 100г, листя салатні.

Для маринаду: кмін — 1 ст.л., соєвий соус — 1 ст.л., масло арахісове — 2 ст.л., мускат (вино) — 30 мл, імбир корінь — 1 см, часник — 2 зубчики, для заправки м'ясного

салату: олія волоського горіха — 2 ст.л., кінза (коріандр) — 3-4 гілочки, горіхи волоські — 3 шт., соєвий соус — 1 ст.л., лимонний сік — 1 ч.л., мед рідкий — 1/4 ч.л., сіль — на кінчику ножа.

Спосіб приготування:

Для маринаду імбир і часник очистити і дрібно порізати, додати всі інші інгредієнти, перемішати.

Яловичу вирізку щільно перетягнути кулінарною ниткою, проткнути виделкою в декількох місцях, покласти в поліетиленовий пакет і залити маринадом.

Поставити м'ясо мариноватися в прохолодне місце на 2 години.

Через 2 години м'ясо звільнити від ниток, поставити в духовку в невеликій формі разом з маринадом. Запекати при температурі 200 С півгодини, періодично